

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน
2. เพื่อศึกษาโครงสร้างงานประชาสัมพันธ์ ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

วิธีการศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพซึ่งใช้ศึกษาจากเอกสาร หนังสือ บทความ และการสัมภาษณ์ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องโดยการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยใช้ผลการวิจัยในเชิงปริมาณเป็นข้อมูลอ้างอิงที่จะนำมาสนับสนุนการอภิปรายผล เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ขึ้นโดยแบ่งกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์เป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ ซึ่งเป็นผู้วางนโยบายและปฏิบัติงานของสมาคมฯ และกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการประชาสัมพันธ์และการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์

ผลจากการศึกษาผู้วิจัยพบว่า ฝ่ายประชาสัมพันธ์และป้องกันโรคเอดส์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมมีนโยบายหลักคือ ต้องการชะลอการแพร่ระบาดของโรคเอดส์ โดยการให้ความรู้และให้การศึกษากับประชาชนทั่วไปอย่างต่อเนื่องและจริงจัง เพื่อให้ประชาชนสามารถป้องกันตนเองจากโรคเอดส์และมีค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้อง ตลอดจนสร้างทัศนคติไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อ และเห็นอกเห็นใจผู้ติดเชื้อซึ่งเป็นนโยบายที่ชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้โดยมีวัตถุประสงค์คือ 1. ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคเอดส์อย่างถูกต้อง 2. ตระหนักถึงพิษภัยของโรคเอดส์แต่ไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อเอดส์และมีพฤติกรรมที่ไม่เสี่ยงต่อโรคเอดส์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสมาคมฯ มีนโยบายและวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ที่สอดคล้องกับแผนป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติ (พ.ศ. 2535-2539) ไป

ในทิศทางเดียวกัน (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก) ให้ความสำคัญต่อปัญหา โรคเอดส์ว่าเป็นปัญหาทางสังคมที่ร้ายแรงและมีความจำเป็นเร่งด่วนในการป้องกันซึ่งผู้นำของสมาคมมีบทบาทสำคัญร่วมเป็นกรรมการในการร่างแผนดังกล่าว สาธารณะสำคัญของแผนมีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายหลัก มีการศึกษากลุ่มเป้าหมาย สรุปรูปสถานการณ์และประเด็นปัญหาของการดำเนินงานในแต่ละช่วงปีไว้ อย่างละเอียด เป็นผลให้สมาคมฯสามารถกำหนดแผนดำเนินงานประชาสัมพันธ์ กำหนดกิจกรรมและโครงการต่างๆ านแต่ละปีให้สอดคล้องกับสถานการณ์และ ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ ให้ประสบผลสำเร็จตาม เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การกำหนดนโยบายในการประชาสัมพันธ์เป็นการตัดสินใจขั้นต้นโดยผู้บริหารซึ่งเป็นการกำหนดแนวทางกว้าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางให้ฝ่ายต่าง ๆ ปฏิบัติงานตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นโครงสร้างการทำงานที่มีประสิทธิภาพย่อมเป็นตัว เสริมให้การดำเนินงานต่าง ๆ เป็นไปอย่างราบรื่นและคล่องตัวด้วยเช่นกัน

สมาคมฯ แบ่งโครงสร้างการบริหารงานออกเป็นฝ่ายต่าง ๆ มีหน้าที่ รับผิดชอบในงานแต่ละด้าน โดยมีผู้อำนวยการฝ่ายเป็นผู้มีอำนาจดูแลรับผิดชอบซึ่ง งานประชาสัมพันธ์และป้องกันโรคเอดส์ก็มีฐานะ เป็นฝ่ายหนึ่งด้วยโดยขึ้นตรงต่อผู้ ำนวยการของสมาคม ฝ่ายประชาสัมพันธ์และป้องกันโรคเอดส์มีการจัดงาน ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอดสอดคล้องกับแนวคิดของสุเทพ เดชะชีพ ที่ว่า งานประชาสัมพันธ์ควรขึ้นตรงกับฝ่ายบริหารทั้งนี้เพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเป็น ไปได้อย่างรวดเร็วและคล่องตัว เป็นไปตามนโยบายของฝ่ายบริหาร (สุเทพ เดชะชีพ : 136) นอกจากนี้ฝ่ายประชาสัมพันธ์และป้องกันโรคเอดส์ยังแบ่งออก เป็น 2 กอง คือ กองข่าวสารและประชาสัมพันธ์ และกองป้องกันโรคเอดส์ ซึ่ง รับผิดชอบในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ การแบ่งหน้าที่เป็นไปอย่างชัดเจน และเป็นระเบียบทำให้ปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ดังนั้นการดำเนินงานจึงมีความคล่อง ตัวเนื่องจากมีโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน ฝ่ายประชาสัมพันธ์อยู่ใกล้ขีดระดับบริหารผู้ คุมนโยบาย เพื่อจะได้รับการคำสั่งและเสนอแผนได้อย่างรวดเร็ว ไม่ต้องผ่านขั้นตอน หรือกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อน ผู้ปฏิบัติงานสามารถรับมอบหมายงานจากผู้ บริหารไปดำเนินการในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ได้

อย่างทันสมัยที่ จึงทำให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กิจกรรมในการประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ มีหลายรูปแบบ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม มีกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม ทำให้นำเสนอชวนติดตาม มีรูปแบบในการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อหลากหลายผสมผสานกัน ในระยะแรก ๆ ใช้รูปแบบการประชาสัมพันธ์แบบขู่ให้กลัว เพื่อต้องการให้ประชาชนได้ตระหนักถึงอันตรายและผลเสียที่จะเกิดขึ้น เป็นการรณรงค์ที่ได้ผลในระยะสั้น เมื่อประชาชนกลัวจึงเกิดความรังเกียจผู้ติดเชื้อ ระยะต่อมาสมาคมฯ จึงได้เปลี่ยนรูปแบบการประชาสัมพันธ์โดยมุ่งเน้นให้มีความเห็นอกเห็นใจและไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อ ผู้บริหารมีนโยบายให้การประชาสัมพันธ์เป็นไปอย่างต่อเนื่องและพยายามให้การรณรงค์เอดส์เป็นเสมือนเส้นยาแดงที่เข้าไปถึงทุกหน่วยของสังคม นอกจากนี้ยังมีนโยบายที่จะให้ใช้การประชาสัมพันธ์ในเชิงรุกมากขึ้น จากการที่สมาคมฯ ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ทำให้สมาคมฯ มีบทบาทในการประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์เป็นอย่างมาก

เนื่องจากสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนเป็นองค์กรสาธารณกุศล ที่ช่วยเหลือสังคมโดยไม่แสวงหากำไร ดังนั้นสมาคมฯ จึงเป็นที่รู้จักและยอมรับของประชาชนทั้งในด้านชื่อเสียง ความสามารถของผู้บริหารตลอดจนผลงานของสมาคมฯ ทำให้สมาคมฯ มีบทบาทโดดเด่นและมีจุดเด่นต่างจากหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งจะเห็นได้โดย ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ และผู้เชี่ยวชาญด้านการประชาสัมพันธ์ มาช่วยเสริมให้เห็นถึงจุดเด่นของสมาคมฯ นั่นคือสมาคมฯ มีผู้บริหารที่เก่ง มีความสามารถและมีชื่อเสียง สมาคมฯ มีบทบาทในการเป็นผู้ริเริ่มบุกเบิก (pioneering) การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่าง ๆ อีกทั้งมีความคล่องตัวสูงทั้งในแง่ของโครงสร้างและงบประมาณ จึงส่งผลให้องค์กรมีขั้นตอนในการดำเนินงานรวดเร็วกว่าภาครัฐบาล ความสามารถในการเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มทำให้สมาคมฯ เป็นที่รู้จักและยอมรับทั้งในหมู่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยเข้าไปทำงานร่วมกับหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลและเอกชน (partnership) ซึ่งภาครัฐบาลได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ ภาคเอกชนได้แก่ องค์กรเอกชน (NGO) 34

องค์กรได้แก่ มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ เอ็มพาวเวอร์ เส้นสีขาว แอคเซท บ้านพัก
ใจ ฯลฯ (กล่าวไว้ในภาคผนวก) มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและสื่อระหว่าง
หน่วยงานทำให้ไม่เกิดความซ้ำซ้อน หน่วยงานทั้ง 2 ฝ่ายยังได้ทราบถึงข้อดีและ
ข้อเสียซึ่งกันและกัน สามารถนำไปปรับปรุงแก้ไขดำเนินงานในหน่วยงานของตน
เป็นผลให้การประสานงานที่เกิดขึ้นมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลบรรลุตามวัตถุประสงค์
ที่ได้วางไว้เป็นอย่างดี

นอกจากการประสานงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหน่วยงาน
ต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการประชุมสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์แล้ว ยังมีองค์ประกอบ
หรือปัจจัยอีกหลายอย่างที่จะส่งผลให้การดำเนินงานประชุมสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์
ของสมาคมฯ ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ นั่นคือ การดำเนินงานประชุม
สัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์จะมีประสิทธิภาพมากเพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ
และปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญของสมาคมฯ

ในการพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ของสมาคมฯ ที่มีประสิทธิภาพ
มากน้อยเพียงใดนั้น ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการบริหารและทฤษฎีทางการสื่อสารเข้ามา
ช่วยประกอบการพิจารณา โดยผู้วิจัยจะแยกพิจารณาการดำเนินงานของสมาคมฯ
ตามองค์ประกอบต่าง ๆ ในแต่ละทฤษฎีที่กล่าวมาแล้ว

ทฤษฎีการบริหาร (4 m's)

ประกอบด้วย Men Management Money และ Material
Men (บุคลากร)

การพิจารณาถึงบุคลากรของสมาคมฯ หมายความว่ารวมถึงผู้บริหารซึ่ง
เป็นผู้กำหนดนโยบาย และเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ดำเนินงานต่าง ๆ ไปปฏิบัติ รวมถึง
ปริมาณและคุณภาพของบุคลากร จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและหนังสือที่ได้
กล่าวถึงในบทที่ 4 ประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่
ของสมาคม และผู้เชี่ยวชาญด้านประชุมสัมพันธ์ที่ได้กล่าวถึงในบทที่ 5 สามารถนำ
มาพิจารณาและวิเคราะห์ได้ว่า บุคลากรในระดับต่าง ๆ ของสมาคมฯ นั้นเป็น
บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ สنجความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ และมี

ความคิดริเริ่มในทางที่เป็นประโยชน์ต่อการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ให้แก่ประชาชนเป็นอย่างมาก บุคลากรมีจำนวนจำกัดเนื่องจากโรคเอดส์เป็นโรคที่ค่อนข้างใหม่ ดังนั้นจะหาผู้ที่เชี่ยวชาญอย่างแท้จริงได้ยาก การทำงานของสมาคมฯ จึงเท่ากับว่าเป็นผู้ริเริ่มบุกเบิกในเรื่องนี้อย่างแท้จริง เจ้าหน้าที่จึงยังต้องศึกษาหาความรู้กันอีกมาก แต่ทว่าบุคลากรมีคุณภาพมากพอสมควร ส่วนใหญ่มีพื้นความรู้เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายโดยสามารถพิจารณาได้จากการที่กองข่าวสารและประชาสัมพันธ์ของสมาคมฯ มีบุคลากรจำนวน 8 คน เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์จะมีพื้นความรู้และวุฒิทางด้านนิเทศศาสตร์ ส่วนเจ้าหน้าที่โรคติดต่อมีพื้นความรู้ทางด้านผลิตสื่อ เจ้าหน้าที่ฝ่ายศิลป์มีพื้นความรู้ทางการออกแบบ กองป้องกันโรคเอดส์มีบุคลากรจำนวน 8 คน เจ้าหน้าที่มีพื้นความรู้ทางด้านสาธารณสุขและสุขศึกษา มีเพียงบางคนที่ไม่ได้สำเร็จการศึกษาทางด้านนี้มาโดยตรง เจ้าหน้าที่จะมีหน้าที่รับผิดชอบปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร โดยมีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน

เนื่องจากฝ่ายประชาสัมพันธ์และป้องกันโรคเอดส์มีงานเป็นจำนวนมาก เจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามงานประจำได้อย่างเพียงพอ แต่ในบางกรณีเมื่อมีงานเพิ่มเข้ามาจากงานที่ปฏิบัติอยู่ประจำหรืองานเร่งด่วนพร้อม ๆ กัน จึงทำให้ปฏิบัติงานไม่ทันและปฏิบัติงานได้ไม่ดีเท่าที่ควร สมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนเป็นองค์กรสาธารณกุศลที่ไม่แสวงหากำไร มุ่งช่วยเหลือสังคม เจ้าหน้าที่จึงได้รับค่าตอบแทนในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในด้านนี้จะต้องมีจรรยาบรรณในการทำงาน มีความเสียสละ ไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติงาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในด้านประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์นี้ล้วนเป็นบุคคลที่มีความตั้งใจจริงในการทำงานอย่างไม่มีข้อสงสัย ประกอบกับความรู้และประสบการณ์ของเจ้าหน้าที่ทำให้ผลงานที่ผลิตออกมาเป็นที่ยอมรับและมีประสิทธิภาพ

ผู้นำของสมาคมฯ (คุณมีชัย วีระไวทยะ) เป็นผู้ก่อตั้งและเป็นนายกสมาคมของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน เคยประสบความสำเร็จในการรณรงค์เรื่องการวางแผนครอบครัวมาแล้ว จึงได้รับความเชื่อถือและการยอมรับจากประชาชน อีกทั้งเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี

ร่วมเป็นกรรมการอยู่ในคณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติซึ่งมีส่วนในการกำหนดรายละเอียดของแผนป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติ ส่งผลให้ผู้นำของสมาคมฯ มีความรู้ความเข้าใจในแนวทางการรณรงค์ของแผนนี้เป็นอย่างดี และได้นำมาเป็นกรอบในการวางแผนงานรณรงค์ของสมาคมฯ สมาคมฯ มีผู้นำที่ความรู้ความสามารถเป็นที่รู้จักและยอมรับทั้งในหมู่ชาวไทยและชาวต่างประเทศจึงสามารถระดมจากองค์กรหลายแห่งทั้งในประเทศและต่างประเทศได้ ประกอบกับสมาคมฯ มีผลงานเผยแพร่ออกไปอย่างกว้างขวางเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ทำให้สมาคมฯ เป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไปซึ่งมีผู้นำคือคุณมีชัยเป็นสัญลักษณ์ของสมาคมฯ ความมีชื่อเสียงของผู้นำจึงเป็นจุดเด่นของสมาคมฯ ทำให้ประชาชนทั่วไปให้ความสนใจและมองเห็นผลงานของสมาคมฯ ความสามารถและความมีชื่อเสียงของผู้นำสมาคมฯ มีส่วนสนับสนุนให้งานประชาสัมพันธ์ของสมาคมฯ ประสบความสำเร็จอย่างดียิ่ง

ดังนั้นปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนความสำเร็จของงานประชาสัมพันธ์ของสมาคมฯ คือตัวผู้บริหารซึ่งจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของบุคคลภายนอกกล่าวว่าผู้บริหารควรจะให้ความสำคัญกับงานประชาสัมพันธ์ ตลอดจนเข้าใจในบทบาทและลักษณะเฉพาะของงานประชาสัมพันธ์ด้วย ทั้งนี้เพราะผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกำหนดทิศทางของการประชาสัมพันธ์ และมีส่วนกำหนดนโยบายทางการประชาสัมพันธ์มากที่สุด ซึ่งในสภาพความเป็นจริงผู้บริหารของสมาคมฯ มีคุณสมบัติดังที่กล่าวมา ในขณะที่เดียวกันเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายก็ควรจะมี ความตั้งใจทำงานอย่างจริงจัง มีจิตสำนึกในการทำงาน จะเห็นได้ว่าบุคลากรของสมาคมฯ ล้วนมีคุณสมบัติดังที่กล่าวมา ถ้าผู้บริหารมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับงานประชาสัมพันธ์ และเจ้าหน้าที่ที่มีความกระตือรือร้นในการทำงานแล้ว การดำเนินงานในขั้นตอนต่าง ๆ ก็จะราบรื่น และดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะบุคลากรที่มีคุณภาพย่อมจะนำมาซึ่งประสิทธิภาพของการดำเนินงานอย่างไรก็ตาม ปริมาณของบุคลากรกับปริมาณงานประชาสัมพันธ์ก็ต้องให้มีความเหมาะสมด้วยเพื่อที่จะได้มาซึ่งผลงานที่มีคุณภาพ

Management (การดำเนินงาน)

การพิจารณาถึงการดำเนินงานของสมาคมฯ หมายความว่ารวมถึง ขั้นตอนต่าง ๆ ของการดำเนินการประชาสัมพันธ์ ซึ่งได้แก่การแสวงหาข้อมูล การวางแผน การดำเนินงานตามแผน และการประเมินผล จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารและจากการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง สามารถนำมาพิจารณาและวิเคราะห์ได้ว่า สมาคมฯมีการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่กว้างขวางหลากหลายทุกรูปแบบ เป็นประโยชน์ช่วยเหลือสังคมอย่างมาก เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้เป็นอย่างดี และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีขั้นตอนในการดำเนินงานโดยสามารถเห็นได้จากการที่สมาคมฯมีรูปแบบการดำเนินงานหลากหลายคือฝึกอบรมวิทยากร เผยแพร่ความรู้ ผลิตสื่อและให้การสนับสนุนประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ มีการดำเนินงานตามนโยบายของหน่วยงานให้บรรลุลวัตถุประสงค์ โดยมีขั้นตอนในการประชาสัมพันธ์คือ การแสวงหาข้อมูล (Fact findings) ซึ่งสมาคมฯค้นคว้าหาข้อมูลจากการสำรวจและวิจัยเพื่อค้นหาประชาคมติ เมื่อได้สำรวจประชาคมติแล้ว จึงดำเนินการวางแผน (planning) โดยนำเอาทัศนคติความคิดเห็นของประชาชนที่รวบรวมมาได้มาพิจารณาวางแผนกำหนดนโยบายขององค์กร โดยยึดแผนป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติมาเป็นกรอบและแนวทางในการประชาสัมพันธ์

การวางแผนมีการวิเคราะห์สถานการณ์ การนำข้อมูลมาวิเคราะห์นี้จะ เป็นประโยชน์ในการกำหนดวัตถุประสงค์ของแผนงานประชาสัมพันธ์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจ (knowledge) ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ รู้จักวิธีป้องกันตนเอง มีทัศนคติ (attitude) ที่ถูกต้องไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อ ตลอดจนมีพฤติกรรมการปฏิบัติตน (practice) ที่ไม่เสี่ยงต่อโรคเอดส์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McGuire นักทฤษฎีทางจิตวิทยาที่ว่า ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่สนใจก่อให้เกิดความรู้สึกว่าชอบหรือไม่ชอบ เมื่อได้ประเมินแล้วจะก่อให้เกิดแนวโน้มของพฤติกรรม เมื่อกำหนดวัตถุประสงค์แล้วจึงมากำหนดกลุ่มเป้าหมาย สมาคมฯมุ่งประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์แก่ประชาชนทั่วไป และได้มีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงไปตามโครงการที่รณรงค์ มีการศึกษาว่า

กลุ่มเป้าหมายรับฟังข่าวสารจากช่องทางการสื่อสารใด การศึกษากลุ่มเป้าหมาย จะช่วยให้ผู้วางแผนประชาสัมพันธ์ตัดสินใจในการกำหนดประเภทของสื่อที่จะใช้ได้ ถูกต้อง เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายได้มากยิ่งขึ้น ดังนั้นสื่อและกิจกรรมที่มีความพร้อมสำหรับช่วงเวลาว่างงานประชาสัมพันธ์ไว้ จะช่วยให้เลือกใช้สื่อได้ เหมาะสมยิ่งขึ้น

การจัดทำโครงการและแผนปฏิบัติงานทำโดยเขียนเป็นโครงการเพื่อเสนอของบประมาณในแต่ละโครงการ การกำหนดงบประมาณทำให้ผู้วางแผนสามารถควบคุมการดำเนินงานกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ดำเนินไปในกรอบของงบประมาณที่ตั้งไว้ เมื่อมีการวางแผนแล้วก็จะดำเนินงานตามแผน (Implementation) โดยปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ไปยังกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการเน้นมากที่สุด คือกลุ่มวัยรุ่น เนื่องจากเอดส์เป็นปัญหาที่เกิดจากพฤติกรรมดังกล่าว การที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมไม่ให้เสี่ยงต่อโรคเอดส์ได้จะต้องให้ความรู้และสร้างทัศนคติที่ถูกต้อง การปลูกฝังทัศนคติให้มีค่านิยมทางเพศที่ถูกต้องจะทำให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมและไม่เสี่ยงต่อโรคเอดส์ โดยอาศัยวิธีการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ ตามกลุ่มเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ สมาคมฯมีการประเมินผล (Assessment) การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เนื่องจากสมาคมฯมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทั้งด้านและขาดแคลนเจ้าหน้าที่ในการเก็บข้อมูลประเมินผล รวมทั้งขาดงบประมาณและงานบางอย่างไม่สามารถวัดผลได้ทันที การประเมินผลเป็นการวัดผลการดำเนินงานว่าประสบผลสำเร็จเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร ซึ่งเป็นปฏิกิริยาสนองกลับช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขในจุดใดบ้าง เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน

จะเห็นได้ว่าสมาคมฯ มีการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ครบถ้วนทั้ง 4 ขั้นตอน คือมีการแสวงหาข้อมูลที่ต้องการ การวางแผนที่มีประสิทธิภาพ การดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง และมีการประเมินผลอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การดำเนินงานโดยเป็นไปตามขั้นตอนทำให้มีความต่อเนื่องเกี่ยวโยงกัน ประกอบกับสมาคมฯดำเนินงานทางด้านการบริการชุมชนมาเป็นเวลานานจนเป็นที่รู้จักดีทั้งในและต่างประเทศ มีประสบการณ์และรากฐานที่ดำเนินงานด้านนี้อยู่แล้ว

จึงช่วยให้การเริ่มงานรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์กระทำได้ง่ายขึ้น และมีโอกาสได้รับความร่วมมือจากหลาย ๆ ฝ่ายมากขึ้น จะสามารถชี้แจงว่าการดำเนินงานของสมาคมฯ มีประสิทธิภาพดีพอสมควร และหากมีการประเมินผลอย่างเป็นทางการในทุกโครงการก็ยิ่งจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Money (งบประมาณ)

การพิจารณาถึงงบประมาณของสมาคมฯ หมายความว่ารวมถึง แหล่งของงบประมาณและความเพียงพอของงบประมาณ การศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบการสัมมนาบุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาพิจารณา และวิเคราะห์ได้ว่าสมาคมฯ มีแหล่งเงินทุนที่ให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของสมาคมฯ อยู่เป็นอันมาก ทั้งจากในประเทศและต่างประเทศ โดยมีงบประมาณเป็นตัวควบคุมในการกำหนดขีดความสามารถว่าการประชาสัมพันธ์จะมีขอบข่ายงานเพียงใด ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วงบประมาณจัดว่าที่ปริมาณที่เพียงพอในระดับหนึ่ง โดยสามารถเห็นได้จากกรณีที่สมาคมฯ มีผู้นำที่มีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักและยอมรับอย่างกว้างขวางทั้งในหมู่ชาวไทยและชาวต่างประเทศ จึงสามารถระดมทุนจากองค์กรหลายแห่ง ซึ่งขณะนี้สมาคมฯ ได้รับทุนช่วยเหลือเพื่อการรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ทั้งหมด 25 โครงการ รวมเป็นจำนวนเงิน 49.41 ล้านบาท โดยได้รับความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนต่างๆ อยู่หลายแห่งด้วยกัน ในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์นั้น สมาคมฯ จะเขียนเป็นโครงการ (Proposal) เพื่อเสนอขอของบประมาณจากแหล่งเงินทุนต่างๆ ซึ่งแบ่งเป็น 2 แหล่งคือ ทุนที่ได้จากต่างประเทศ เป็นทุนส่วนใหญ่ได้แก่ ทุนจาก Rockefeller Foundation, Ford Foundation, WHO, Australian government, usaid ฯลฯ (กล่าวไว้ในบทที่ 4) และทุนในประเทศแบ่งได้เป็น 2 ส่วนคือทุนที่ได้มาจากองค์กรธุรกิจ เช่น ธนาคารกสิกรไทย อีกส่วนหนึ่งเป็นทุนที่ได้มาจากการบริจาคเมื่อสมาคมฯ ไปจัดกิจกรรมหรือไปบรรยายตามสถานที่ต่าง ๆ โดยจะบริจาคเข้ากองทุนไทยผู้เอดส์ซึ่งเป็นกองทุนกลางที่จะสามารถนำเงินมาช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการทำโครงการในกรณีที่มีทุนไม่เพียงพอในการทำกิจกรรม งบ-

ประมาณที่กำหนดไว้ในโครงการต่าง ๆ จะแบ่งออกเป็นหมวดต่าง ๆ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าผลิตสื่อ ค่าวิทยากร และค่าธุรการอื่นๆ ในกรณีที่ทีมงานเสริมวันโครงการนั้นๆ แทรกเข้ามา หากงบประมาณไม่เพียงพอก็ต้องดึงงบประมาณจากโครงการอื่นมาช่วย และสมาคมฯ จะทำงานอื่นเพื่อหารายได้มาช่วยเสริม แต่โดยส่วนใหญ่สมาคมฯ จะทำกิจกรรมให้เหมาะสมกับงบประมาณที่มีอยู่ เมื่อหน่วยงานต่าง ๆ หนึ่งงบประมาณมาดำเนินโครงการ จะทำให้ทราบถึงจำนวนงบประมาณล่วงหน้า จึงมีการวางแผนว่าจะทำอย่างไรและค่าใช้จ่ายพอ

จะเห็นได้ว่าการกำหนดงบประมาณค่าใช้จ่ายเป็นกิจกรรมที่ช่วยควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายได้ โดยจะทำให้ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณหรือค่าใช้จ่ายไม่พอเมื่อเริ่มดำเนินการไปแล้ว ดังนั้นสมาคมจึงจัดทางงบประมาณที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง มีการแจกแจงงานอย่างละเอียดตามแต่ละกิจกรรมที่กำหนด ซึ่งจะทำให้ผู้วางแผนสามารถควบคุมการดำเนินงานกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ดำเนินไปในกรอบของงบประมาณที่ตั้งไว้ จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับงบประมาณในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ตอบว่างบประมาณมีเพียงพอและมีปานกลาง ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่จะประสบผลสำเร็จนั้น ย่อมต้องมีปัจจัยต่าง ๆ ที่เพียงพอสำหรับใช้ในการดำเนินงาน และปัจจัยที่สำคัญมากอย่างหนึ่งนั่นก็คืองบประมาณ ดังนั้นการที่สมาคมมีงบประมาณเพียงพอนั้นเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการบริหารจัดการงานประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ ได้เป็นอย่างดีว่ามีประสิทธิภาพมากในระดับหนึ่ง

อย่างไรก็ตาม สมาคมฯ เป็นผู้ริเริ่มบุกเบิกในการประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ มีโครงการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์อยู่หลายโครงการรวมทั้งหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนมากแสดงความจำนงขอสื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบต่าง ๆ ที่สมาคมผลิตขึ้นเพื่อนำไปเผยแพร่ ทำให้ไม่เพียงพอกับการกระจายสื่ออย่างทั่วถึงเนื่องจากความจำกัดของงบประมาณในการผลิตสื่อแต่ละชนิดประกอบกับสมาคมฯ ต้องการจะขยายขอบเขตงานอีกหลายอย่าง จึงทำให้มีความต้องการงบประมาณเพิ่มขึ้น ดังนั้นแม้ว่าสมาคมฯ จะมีงบประมาณจำนวนมากและเพียงพอในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ซึ่งจะ เห็นได้จากสมาคมฯ ดำเนินงานทางด้านการ

บริการชุมชนมาเป็นเวลานาน จนเป็นที่รู้จักดีทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีประสบการณ์และรากฐานที่ดำเนินงานด้านนี้อยู่แล้ว จึงช่วยให้การเริ่มงานรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์กระทำได้ง่ายขึ้น และมีโอกาสได้รับความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่าย เป็นอันมาก แต่ก็ยังมีอยู่ในปริมาณที่จำกัด

Material (สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ)

การพิจารณาถึงสื่อของสมาคมฯ จะหมายความรวมถึงประเภทของสื่อ ปริมาณของสื่อ การผลิตสื่อและการใช้สื่อ จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารประกอบกับการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องสามารถนำมาพิจารณาและวิเคราะห์ได้ว่าสมาคมฯ มีการประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อหลากหลายทุกรูปแบบ มีสื่อจำนวนมากได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือในการผลิตสื่อจากองค์กรธุรกิจต่าง ๆ และมีการใช้สื่อรณรงค์เข้าไปถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย ทำให้สื่อของสมาคมฯ เป็นที่แพร่หลายและรู้จักของประชาชนทั่วไปมากพอสมควร โดยสามารถเห็นได้จากการที่สื่อของสมาคมฯ มีอยู่หลายประเภททั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ซึ่งสมาคมฯ มีสื่ออยู่เป็นจำนวนมากได้แก่ สปอตรอททัศน์ สปอตวิทยุ สไลด์ เทปเสียง แผ่นพับ หนังสือ เลื่อยืด พวงกุญแจ สติกเกอร์ บัตรตลอดเอดส์ ถุงยางอนามัย ฯลฯ (กล่าวไว้ในบทที่ 4) ในการผลิตสื่อจะได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรธุรกิจ ต่าง ๆ ได้แก่ บริษัทโรกิลวี ช่วยผลิตสปอตรอททัศน์และสปอตวิทยุ บริษัทโรดัก ช่วยผลิตสไลด์ บริษัทเอไอเอ เอวอนและกรทิงแดงช่วยผลิตบัตรตลอดเอดส์

สมาคมฯ มีการวางแผนผลิตสื่อตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการและตามความประสงค์ขององค์กรที่ทำให้การสนับสนุนด้านเงินทุน การผลิตสื่อจึงผลิตออกมาตามที่กำหนดไว้ จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้นที่เกี่ยวกับประชากรกลุ่มเป้าหมายทางด้านอายุ เพศ การศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพทางสังคม ตลอดจนข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อและการครอบครองสื่อของประชากรกลุ่มเป้าหมาย หรือการทำ Baseline Survey และจากการสัมภาษณ์กลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะหรือกลุ่มที่จะทำการทดสอบสื่อที่จะผลิตออกมาใช้ หรือการทำ Focus Group Interview ส่วนเนื้อหาของสาระของสื่อ ผู้บริหารจะให้คำอธิบายและแนวคิด

ในการผลิตและสร้างสรรค์สื่อมาจากประสบการณ์และการประชุมรวมกันของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง การผลิตสื่อและการเผยแพร่สื่อจะให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมายเพื่อประสิทธิผลของสื่อ มีการติดตามประเมินผลของสื่อประชาสัมพันธ์ที่เผยแพร่ออกไป ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ กลยุทธ์การใช้สื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ใช้หลักชุมชนช่วยชุมชน (Community Based) โดยใช้ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ซึ่งอาจจะเป็นเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯเองหรือผ่านเจ้าหน้าที่ของรัฐ เผยแพร่ความรู้และให้การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเอดส์ผ่านทางผู้นำความคิดเห็นในชุมชน (Opinion Leader) ให้ปฏิบัติตนในฐานะสื่อบุคคลเผยแพร่ หรือถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารต่อไปยังกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้สมาคมฯมีเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ได้แก่ เครื่อง Facimile โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ห้องมืด ฯลฯ ซึ่งมีส่วนเอื้ออำนวยความสะดวกให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สมาคมฯ มีการประสานงานกับองค์กรพัฒนาเอกชนอื่น ๆ ที่ทำงานด้านรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์ โดยมีการประชุมร่วมกันเดือนละ 1 ครั้ง ทั้งนี้เพื่อปรึกษาหารือแนวทางและวิธีการประชาสัมพันธ์หรือกลยุทธ์ในการเผยแพร่ข่าวสารใหม่ ๆ และให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนมีการแลกเปลี่ยนสื่อระหว่างหน่วยงาน สื่อที่สมาคมฯผลิตออกมามีเป็นจำนวนมากหลายหลากรูปแบบและมีความแปลกใหม่ เนื่องจากสมาคมฯมีความเป็นผู้ริเริ่มบุกเบิกนั่นเองหน่วยงานต่างๆ จึงมาขอยืมสื่อของสมาคมฯไปใช้ในการรณรงค์เรื่องเอดส์ทำให้สื่อของสมาคมฯ แพร่หลายขยายวงกว้างมากยิ่งขึ้น ดังนั้นสื่อของสมาคมฯที่ผลิตออกมาจึงมีปริมาณเพียงพอในระดับหนึ่ง แม้ว่าจะมีองค์กรธุรกิจช่วยสนับสนุนในการผลิตสื่อก็ตาม แต่สมาคมฯ ต้องแจกจ่ายสื่อให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มาขออีกเป็นจำนวนมากจึงทำให้สื่อมีจำกัดในบางกรณี

จากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับสื่อที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ (ในตารางที่ 10 ของบทที่ 5) ร้อยละ 59 ตอบว่าสื่อบุคคลเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพดีที่สุดและรองลงมาคือโทรทัศน์ร้อยละ 33 ซึ่งกระบวนการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้นจะต้องใช้สื่อบุคคลเข้าช่วยเสริมกับสื่อมวลชนด้วยเป็นส่วนเสริม

เพราะจากการศึกษาทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้โรคเอดส์พบว่า สื่อบุคคลมีความน่าเชื่อถือ มีอิทธิพลในการชักจูงให้คนยอมรับนวัตกรรมหรือความรู้ ความเข้าใจ และมีผลต่อการให้ความรู้เรื่องโรคเอดส์แก่กลุ่มเป้าหมายมากกว่า สื่อมวลชน เนื่องจากใกล้ชิดกันมากกว่า สามารถโต้ตอบซักถามได้ทันที สื่อมวลชน มีความสำคัญในการช่วยเพิ่มความรู้แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลช่วยให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม

จะเห็นได้ว่าการเปลี่ยนแปลงทัศนคติจะนำไปสู่การ เปลี่ยนแปลง พฤติกรรมซึ่งถ้าได้รับความรู้เพิ่มขึ้น แล้วไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ก็ ย่อมไม่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ปัญหาเรื่องโรคเอดส์เป็นปัญหาที่เกิด จากพฤติกรรม ดังนั้นสื่อบุคคลจึงเป็นสื่อที่มีประสิทธิภาพที่สุดในการประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์เนื่องจากช่วยเปลี่ยนทัศนคติ ในขณะที่เดียวกันก็ควรรำลึกสื่อมวลชนและ สื่ออื่น ๆ ร่วมในการณรงค์ด้วยจึงจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สมาคมฯ มีการใช้ สื่อผสมผสานกันโดยมีสื่อบุคคลคือคุณมีชัย วีระไวทยะ และคุณประวีณ พยับวิกาพงศ์ และใช้สื่อมวลชนกับสื่อเฉพาะกิจประกอบกันด้วย โดยมุ่งใช้สื่อให้ตรงและเหมาะ สมกับกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งสมาคมฯมีสื่ออยู่เป็นจำนวนมากจึงสามารถชี้ให้เห็นได้ ว่าสื่อของสมาคมฯ มีประสิทธิภาพมากเพียงพอที่จะช่วยให้การประชาสัมพันธ์เรื่อง โรคเอดส์ได้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ ผู้วิจัยมีความเห็น ว่าสมาคมฯ ได้พยายามดำเนินการในโครงการรณรงค์ป้องกันโรคเอดส์อย่างเต็มที่ โดยใช้สื่อทุกรูปแบบและทันต่อเหตุการณ์ ตลอดจนมีความตั้งใจจริงที่จะดำเนินงานให้บรรลุผลตามเป้าหมายโดยริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อ เรื่องนี้อยู่เสมอๆ และสมาคมฯก็ได้ผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ป้องกันโรคเอดส์ออกสู่ สายตาของประชาชนจำนวนมาก ทั้งการรับรู้ การมองเห็นและการรับฟังอย่าง ครบวงจร ประกอบกับในงานรณรงค์ด้านวางแผนครอบครัวของสมาคมฯที่ได้ปฏิบัติ อยู่ ดุจยางอนามัยเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของสมาคมฯ ที่ใช้ในการเผยแพร่การ คู่มก่าเนิดจนเป็นที่รู้จักกันในนามของดุจยางมีชัย ในขณะที่เดียวกันดุจยางอนามัย จัดเป็น เครื่องมือที่ช่วยป้องกันโรคเอดส์เมื่อมีเพศสัมพันธ์ ดังนั้นเท่ากับว่าสมาคมฯ มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในการเผยแพร่ให้ประชาชนใช้ดุจยางอนามัยมาก่อน

แล้วเป็นอย่างดี จึงคาดว่า การดำเนินงานนี้จะมีผลช่วยชะลอการแพร่กระจายของเชื้อโรคเอดส์หรือสามารถลดอัตราการติดเชื้อเอดส์ในประเทศไทยลงได้มาก

การใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ให้ได้ผลดีนั้น ควรจะได้วิเคราะห์องค์ประกอบที่สำคัญตามแนวทางของรเจอร์ ดังนี้ 1. ผู้สื่อสาร 2. สาร 3. ช่องสาร 4. ผู้รับสาร 5. ผลที่เกิดจากการสื่อสาร 6. ปฏิกริยาตอบสนอง แนวทางการสื่อสารตามองค์ประกอบดังกล่าว มุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของผู้รับสารกล่าวคือ เน้นความสำคัญที่ผลซึ่งจะเกิดจากการกระทำการสื่อสารรวมทั้งปฏิกริยาตอบสนอง

การที่ข่าวสาร (Message) ถูกส่งจากสมาคมฯ ในฐานะผู้สื่อสาร (Sender) ผ่านช่องทาง (Channel) ต่าง ๆ เช่น สื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจฯลฯ ออกไปสู่กลุ่มเป้าหมายหรือประชาชนทั่วไปคือผู้รับสาร (Receiver) ทำให้เกิดประสิทธิผลของสื่อ (Output) เกิดปฏิกริยาย้อนกลับ (Feedback) คือการที่ประชาชนรับรู้ข่าวสารนั้นและปฏิบัติตาม หรือเก็บเป็นความรู้สะสมไว้ซึ่งสามารถอธิบายองค์ประกอบต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ผู้สื่อสารหรือแหล่งข่าวสาร คือ สมาคมฯ หรือเจ้าหน้าที่ในสมาคมฯ รวมทั้งผู้นำทางความคิด ผู้เผยแพร่จูงใจ และผู้ให้บริการ เจ้าหน้าที่ที่จะต้องเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายจะต้องมีประสิทธิภาพทั้งในแง่ของการเผยแพร่ การจูงใจและการให้บริการ เนื่องจากผู้สื่อสารสามารถมีอิทธิพล หรือมีอำนาจในการชักจูงให้มีการคิดหรือการปฏิบัติตามกัน ผู้สื่อสารต้องมีความน่าเชื่อถือ มีความรู้ และมีประสบการณ์ในเรื่องที่จะนำเสนอถ่ายทอดอย่างแท้จริงและเป็นที่ยอมรับของผู้รับสาร สมาคมฯ มีคุณมิชชัย วีระไวทยะ และคุณประวีณ พยับวิภาพงศ์ เป็นผู้สื่อสาร ซึ่งเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติของผู้สื่อสารดังที่กล่าวมาคือมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์เป็นที่รู้จักยอมรับและเชื่อถือของประชาชน มีความเชี่ยวชาญและมีเทคนิคในการประชาสัมพันธ์ที่สร้างสรรค์และเหมาะสมทำให้ได้รับความสนใจจากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับสารมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากคุณมิชชัยฯ เป็นวิทยากรเผยแพร่เรื่องโรคเอดส์ในวันเอดส์โลกในฐานะสื่อบุคคล รดยตีมนำจากแก้วเดียวกันกับผู้ติดเชื้อเอดส์ เพื่อให้ทุกคนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถึงการติดต่อของโรคว่าสามารถติดต่อได้ทางใดบ้างและไม่ติดต่อทางใด เพื่อไม่ทำให้รังเกียจผู้ติดเชื้อ

เชื่อเอคส์ เมื่อกลุ่มเป้าหมายมีความเชื่อถือว่าว่างใจ และนิยมชมชอบในความสามารถของผู้สื่อสารซึ่งมาบรรยายในฐานะเป็นวิทยากรของสมาคมฯแล้ว การยอมรับในสารที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อก็จะมีมากขึ้น ทำให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของสมาคมฯ ที่ได้วางไว้

2. สาร หมายถึง สัญญาหรือสัญลักษณ์ที่กำหนดหรือสร้างขึ้นในหลายรูปแบบเพื่อกระตุ้นให้เกิดปฏิกิริยาในตัวผู้รับสาร สารอาจเป็นลักษณะของ "คำ" หรือ "ข้อความ" หรือ "เครื่องหมาย" "การกระทำและวัตถุประสงค์ต่าง ๆ" เนื้อหาของสารในกระบวนการสื่อสารเพื่อประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอคส์จะมีผลต่อผู้รับสาร และทำให้การสื่อสารมีประสิทธิผลเนื่องจากสารสามารถสร้างความสนใจจากผู้รับสารได้ โดยผู้ใช้เนื้อหาของสารเข้าใจง่าย ใช้ภาษาสอดคล้องกับท้องถิ่นนั้น สารในที่นี้หมายถึงข่าวสาร เนื้อหาของสารซึ่งได้แก่ ความรู้เรื่องโรคเอคส์ โรคเอคส์คืออะไร อาการ การติดต่อของโรค การป้องกันตนเองจากโรคเอคส์ ซึ่งมีการเลือกใช้สารได้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายหรือผู้รับสาร ทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้และเข้าใจในสารที่ตนได้รับและจะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสมาคมฯที่ตั้งไว้

3. ช่องสาร ผู้ส่งสารมักไม่ส่งสารผ่านช่องทางใดเพียงช่องทางเดียว ช่องสารนั้นมีหลายช่องทาง และผู้รับสารสามารถรับรู้ได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ซึ่งได้แก่การได้เห็น ได้ยิน ได้สัมผัส ได้ดมกลิ่น ได้ลิ้มรส แต่ในทางปฏิบัติมักกล่าวถึงช่องสารในการสื่อสารระหว่างบุคคลและช่องสารในการสื่อสารมวลชน ซึ่งสมาคมฯใช้ช่องสารทั้ง 2 อย่างควบคู่กัน เนื่องจากสื่อมวลชนจะช่วยเพิ่มความรู้ แต่สื่อบุคคลมีอิทธิพลในการจูงใจนั้นกว้าง นอกจากนี้สมาคมฯยังใช้สื่อสิ่งพิมพ์ โดยมีการศึกษาว่าช่องทางใดเหมาะกับกลุ่มเป้าหมายใด พิจารณาว่าจะใช้สื่อใดให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม สื่อใดจะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากที่สุด และมีประสิทธิภาพดีที่สุด โดยมีกลยุทธ์ในการใช้สื่อที่หลากหลายทุกรูปแบบ เพื่อที่จะทำให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ที่ถูกต้อง มีทัศนคติไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อและมีพฤติกรรมที่ไม่เสี่ยงต่อโรคเอคส์ซึ่งจะทำให้การประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอคส์บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

4. ผู้รับสาร ลักษณะของกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ และมีความยุ่งยากสลับซับซ้อน เนื่องจากลักษณะของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันจะมีปฏิริยาตอบสนองต่อสารต่างกัน การกำหนดผู้รับสารเป็นสิ่งสำคัญ ต้องพิจารณาว่าจะกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะใดเป็นผู้รับสาร จำนวนเท่าใด ระยะเวลาานเท่าใด ซึ่งสมาคมฯได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะเจาะจงไปตามโครงการต่าง ๆ องค์ประกอบของผู้รับสารในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะส่งผลกระทบต่อโครงการรณรงค์ด้านต่าง ๆ และเป็นผู้ที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และพฤติกรรมไปตามจุดมุ่งหมายของแต่ละโครงการ ดังนั้นสมาคมฯจึงมีการวางแผนเลือกอาชีพและสาขาที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยศึกษาลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้มีการใช้สื่อและเนื้อหาของสารได้เฉพาะเจาะจงกับกลุ่มเป้าหมาย เมื่อกลุ่มเป้าหมายได้รับสารจากสื่อที่มีความเหมาะสมแล้ว ก็จะช่วยให้การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

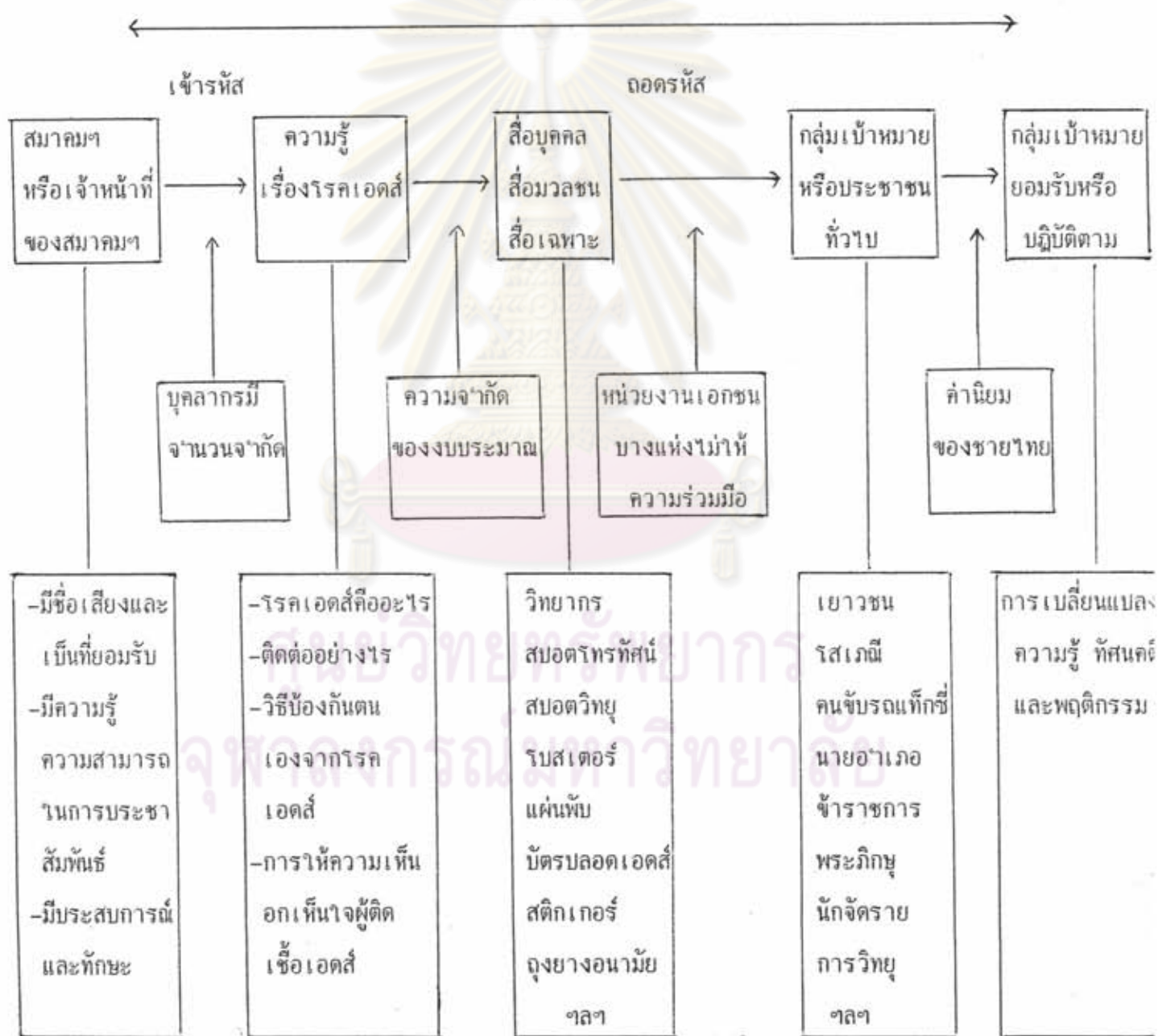
5. ผลของการสื่อสาร ถือว่าเป็นเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์เพราะเป็นการยอมรับหรือปฏิบัติตาม หมายถึงการที่กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ในการป้องกันตนเองจากโรคเอดส์ มีทัศนคติตระหนักถึงอันตรายของโรคเอดส์ ไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อ และเปลี่ยนพฤติกรรมโดยมีพฤติกรรมที่ไม่เสี่ยงต่อโรคเอดส์หลังจากได้รับสารแล้ว ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติปลอดภัยจากโรคเอดส์แล้วส่งผลกระทบต่อระยะยาวคือ ทำให้เศรษฐกิจและสังคมของประเทศเจริญขึ้น

6. ปฏิริยาตอบสนอง เมื่อกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับสารได้รับสารก็จะส่งปฏิริยาตอบสนองมายังผู้สื่อสารคือวิทยากรของสมาคมฯ ทำให้ทราบว่าสารนั้นไปถึงผู้รับหรือไม่ ผู้รับมีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติตลอดจนพฤติกรรมที่ผู้สื่อสารต้องการหรือไม่ ซึ่งถือว่าการสื่อสารสองทาง (Two way communication) และเป็นการสื่อสารที่มีเป้าหมายโดยที่วิทยากรของสมาคมฯ สามารถประเมินผลย้อนกลับในด้านทุกขั้นตอนของกระบวนการสื่อสาร โดยเฉพาะจากกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นผู้รับสาร เพื่อนำข้อมูลที่ย้อนกลับนั้นมาปรับปรุงประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ต่อไป อย่างไรก็ตามโรคเอดส์เป็นปัญหาทางพฤติกรรม ดังนั้นการที่วิทยากรจะประเมินผลย้อนกลับโดยพิจารณาจากปฏิริยา

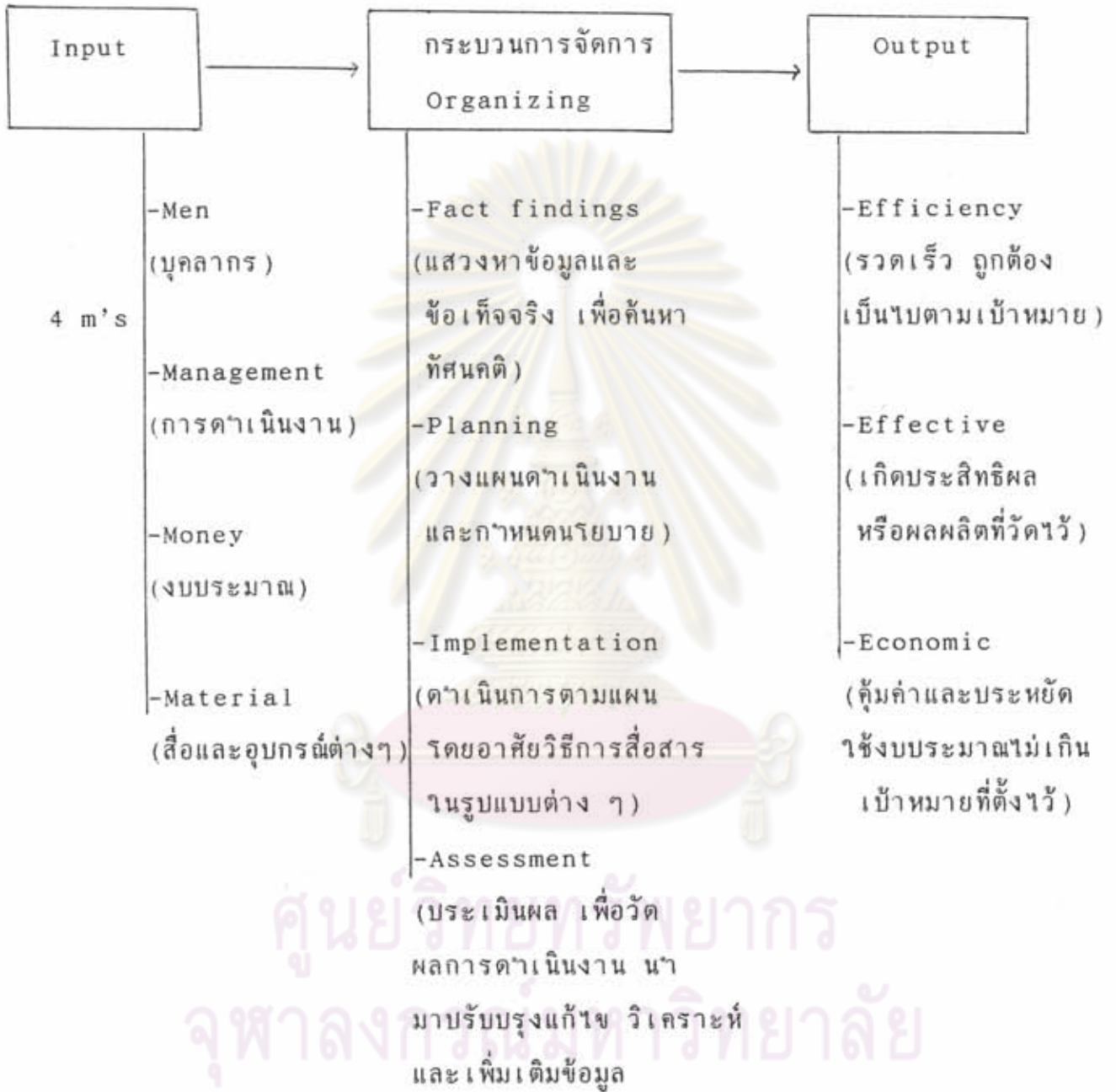
ตอบสนองของกลุ่มเป้าหมายจะประเมินได้เพียงความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติที่กลุ่มเป้าหมายแสดงออกมาเท่านั้น ส่วนพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายไม่สามารถจะประเมินได้ เพราะการประเมินพฤติกรรมที่ไม่เสี่ยงต่อโรคเอดส์จะประเมินได้ยากมาก เนื่องจากวิทยากรจะไม่สามารถทราบได้ว่ากลุ่มเป้าหมายรับสารแล้วจะมีพฤติกรรมเป็นอย่างไร (ตั้งแผนภูมิที่ 5)

แผนภูมิที่ 5 องค์ประกอบของกระบวนการสื่อสารเรื่องโรคเอดส์ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน

ปฏิบัติการตอบสนอง

แผนภูมิที่ 6 กระบวนการบริหารที่เกี่ยวข้องกับงานประชาสัมพันธ์ของสมาคมพัฒนาประชากร และชุมชน

การที่สมาคมฯ นำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งหมด มาจัดการตามกระบวนการประชาสัมพันธ์ทั้ง 4 ขั้นตอน เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิภาพและประสิทธิภาพอย่างคุ้มค่า ประหยัดมากที่สุด

การให้การศึกษาเรื่องโรคเอดส์แก่เยาวชนและกลุ่มเสี่ยงต่างๆ ตลอดจนประชาชนทั่วไปอย่างกว้างขวาง ทำให้ประชาชนเริ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องเอดส์อย่างถูกต้อง และตระหนักถึงความร้ายแรงของโรคเอดส์ว่า เอดส์ไม่ช้าก็เป็นเรื่องใกล้ตัว ผู้ที่ติดเชื้อเอดส์จะกลายเป็นผู้ป่วยเอดส์ มีอายุไม่ยืนยาว ต้องเสียชีวิตในระยะเวลาอันสั้นทุกคน เพราะปัจจุบันยังไม่มีตัวยาการรักษาอาการของโรคให้หายขาดได้ มีเพียงยาซึ่งชะลอการแพร่เชื้อในร่างกายได้ชั่วคราว แต่ก็มียาราคาแพงมากเกินกว่ากำลังซื้อของผู้ป่วยเอดส์ ดังนั้นเมื่อประชาชนเกิดความตระหนัก แล้วจึงพยายามปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากเอดส์ ในขณะที่เดียวกันก็มีความเห็นอกเห็นใจผู้ติดเชื้อเอดส์และผู้ป่วยเอดส์ ยอมรับพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งในสังคม เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเช่นนี้แล้ว ผลกระทบของเศรษฐกิจและสังคมจากโรคเอดส์ก็จะลดลงไป รวมทั้งอัตราการขยายตัวของโรคเอดส์ในประเทศไทยก็จะลดลงด้วย ซึ่งสามารถชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสมาคมฯ ได้เป็นอย่างดี

จากการพิจารณาถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ครอบคลุมถึง 2 ทฤษฎีข้างต้นที่กล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ นั้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพพอสมควร จึงส่งผลให้การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมาก ด้วยเนื่องจากสมาคมฯ มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์อย่างแท้จริง มีแนวคิดกว้างไกล มีการบริหารงานและนโยบายที่เหมาะสม ตรงตามสถานการณ์ สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้ทั่วถึงและทันทั่วถึง มีงบประมาณมากพอสมควรในการเผยแพร่สื่อที่ผลิตขึ้นมาอย่างมีประสิทธิภาพไปสู่ประชาชนในกลุ่มต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ส่งผลให้ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรคเอดส์ในแง่มุมต่าง ๆ จึงสามารถปฏิบัติตนในการป้องกันโรคเอดส์และอยู่ร่วมกับผู้ติดเชื้อในสังคมได้เป็นอย่างดี ซึ่งก็หมายความว่า การประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ ประสบผลสำเร็จในระดับหนึ่งที่น่าพอใจนั่นเอง

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ

1. ปัญหาด้านบุคลากร สมาคมฯมีกำลังคนจำนวนน้อย จึงเป็นตัวกำหนดขีดจำกัดในการจัดทำแผนงานได้ในวงแคบ ในขณะที่ความต้องการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลในการป้องกันโรคเอดส์ยังมีอยู่ในกลุ่มเป้าหมายอีกมากมายหลายจุด เป็นอุปสรรคสำคัญทำให้สมาคมฯไม่สามารถขยายขอบเขตการดำเนินงานได้ ทั้ง ๆ ที่ผู้นำของสมาคมฯมีความรู้ความสามารถเฉพาะตัวสูงในงานด้านประชาสัมพันธ์ และเจ้าหน้าที่ที่มีความตั้งใจจริงมีความสามารถ ปัญหาอีกประการหนึ่งก็คือการคัดเลือกผู้เข้าร่วมงานกับสมาคมฯซึ่งต้องทำงานด้วยใจรัก ทุ่มเทเสียสละ ไม่รังเกียจผู้ติดเชื้อเอดส์ ในขณะที่สมาคมฯให้ค่าตอบแทนในระดับปานกลางจึงขาดแรงจูงใจที่จะทำให้มีผู้สมัครใจเข้ามาทำงานร่วมกับสมาคมฯเพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภายในสมาคมฯอยู่บ้างเล็กน้อย กล่าวคือ การที่มีอัตรากำลังคนจำกัด มีการแบ่งหน้าที่ให้รับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ทราบงานซึ่งกันและกัน ไม่สามารถแทนงานกันได้ เป็นอุปสรรคในการติดตามสอบถามงานทำให้ไม่สามารถตอบปัญหาที่พบแทนกันได้

2. ปัญหาด้านงบประมาณ รายได้ของสมาคมส่วนใหญ่ได้จากการเสนอโครงการต่าง ๆ ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศมากกว่าในประเทศ รายได้อีกทางหนึ่งได้จากการขอบริจาคโดยการจัดกิจกรรมต่างๆ นอกจากนี้ในประเทศประเทศไทยยังได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรเอกชน แต่องค์กรธุรกิจเอกชนบางแห่งยังไม่เห็นความสำคัญของปัญหาโรคเอดส์ ทำที่ควรทำให้ขอบเขตของการสนับสนุนอยู่ในวงจำกัด อย่างไรก็ตาม งบประมาณที่ได้รับจากแหล่งเงินทุนถึงแม้จะเพียงพอกับการดำเนินงานตามแผน การผลิตสื่อ การใช้สื่อและการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของสมาคมฯอยู่แล้วในขณะนี้ก็ตาม แต่สมาคมฯก็ยังมีความต้องการด้านงบประมาณช่วยเหลือเพิ่มขึ้น เพื่อขยายขอบเขตงานของสมาคมฯให้กว้างขึ้นพอที่จะช่วยชะลอการแพร่กระจายของเชื้อเอดส์ได้ตามความมุ่งหวัง หรืออย่างน้อยให้มีการแพร่กระจายเพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงได้ก็จะเป็นผลดีต่อประเทศชาติ และเศรษฐกิจโดยรวม ทั้งนี้ที่กล่าวไว้แล้วว่าความสามารถในตัวผู้นำและเจ้า-

หน้าที่ของสมาคมฯ มีพร้อมอยู่แล้ว เพียงแต่หากมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนเพิ่มมากขึ้น การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เรื่องโรคเอดส์ของสมาคมฯ จะขยายตัวได้กว้างขึ้น อย่างแน่นอน

3. ด้านการประสานงานและความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจะเห็นว่าสมาคมฯ มีการประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่ค่อยได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร เนื่องจากตามสภาพความเป็นจริงแล้ว แต่ละหน่วยงานยังมีทัศนคติในรูปของการทำงานที่แข่งขันกัน เพราะในช่วงที่ผ่านมาผลงานของสมาคมฯ จัดอยู่ในระดับเป็นผู้นำในด้านการประชาสัมพันธ์โรคเอดส์ เนื่องจากผู้นำของสมาคมฯ คือ คุณมีชัย วีระไวทยะ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและเป็นที่ยอมรับในความสำเร็จเรื่องการวางแผนครอบครัว (ดูอย่างมีชัย) คนทั่วไปจึงเชื่อถือในตัวคุณมีชัย อีกทั้งเมื่อครั้งคุณมีชัยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ผลิตผลงานประชาสัมพันธ์โรคเอดส์ไว้เป็นจำนวนมากมีการเผยแพร่กว้างขวางเป็นที่รู้จักมากกว่าหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่น ๆ แต่เมื่อคุณมีชัยพ้นจากตำแหน่งนี้จึงส่งผลให้ขอบเขตงานของสมาคมฯ ต้องลดบทบาทลงด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารของหน่วยงานเอกชนบางแห่งไม่ให้ความร่วมมือในการรณรงค์ เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของปัญหาโรคเอดส์ ทำให้ไม่มีการประสานงานร่วมมือเท่าที่ควรจากหน่วยงานบางแห่ง

4. อื่น ๆ

โครงการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถี (Halfway house) ที่สมาคมฯ จัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นที่พักพิงชั่วคราวของผู้ติดเชื้อเอดส์ โดยมีการอบรมให้ทราบถึงวิธีปฏิบัติตนเองไม่ให้แพร่เชื้อไปสู่ผู้อื่น และสามารถดำรงชีวิตเป็นปกติในสังคมได้ต่อไปนั้น จะต้องชะลอไว้ก่อน เนื่องจากประชาชนในละแวกนั้นยังมีทัศนคติต่อโรคเอดส์ว่าเป็นโรคที่ร้ายแรงและน่ารังเกียจ จึงจำเป็นต้องมีการเตรียมชุมชนเพื่อเปลี่ยนทัศนคติของคนในละแวกนั้นไม่ให้รังเกียจและมีความเห็นอกเห็นใจผู้ติดเชื้อเอดส์ ก่อนที่จะมีการดำเนินโครงการในขั้นต่อไป

แนวทางการปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรค

1. ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของสมาคมฯมีการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับเรื่องโรคเอดส์เพิ่มมากขึ้น เพื่อเป็นพื้นฐานในการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโรคเอดส์ได้ถูกต้อง และเป็นแรงเสริมให้เข้าช่วยเหลือทำงานแทนกันได้ทันทีที่ต้องการ ตลอดจน ควรมีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่มีประสบการณ์ที่กว้างไกลมากขึ้น ครอบคลุมความรู้ในด้านงานประชาสัมพันธ์ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และส่งไปศึกษาดูงานในต่างประเทศ เพื่อเพิ่มทักษะและศักยภาพในการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพสูงสุดซึ่ง เป็นการสนับสนุน พัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

2. ควรมีการริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ที่มีประโยชน์และน่าสนใจเพิ่มมากขึ้น เพื่อหาแหล่งทุนเพิ่มเติม ซึ่งหมายถึงจะทำให้สมาคมฯมีงบประมาณค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น มีความสามารถในการเพิ่มอัตราบุคลากรให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกไปได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนสร้างผลงานให้กว้างขึ้นเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงและชื่อเสียงของสมาคมฯให้เพิ่มขึ้นด้วย

3. ควรใช้จุดเด่นของสมาคมฯ คือตัวผู้นำที่มีชื่อเสียง มีความสามารถเฉพาะตัวสูงและมีบทบาทโดดเด่นในสังคม ให้เป็นประโยชน์ในการแสวงหาเงินบริจาคและเงินอุดหนุนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งควรเข้าพบผู้บริหารระดับประเทศ เพื่อจูงใจให้มีการกำหนดนโยบายทำงานร่วมกันระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันและในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการสานต่อโครงการจัดตั้งบ้านกึ่งวิถีให้ได้รับผลสำเร็จรวดเร็วด้วย

4. ควรมีการส่งเสริมความสัมพันธ์และการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์ให้มากขึ้น ทั้งภาครัฐและเอกชนและพยายามชี้แจงให้ผู้บริหารของหน่วยงานเอกชนได้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นในการประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์

ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่าการให้ความรู้ด้านสุขศึกษาและการประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งสำคัญ ถือเป็นมาตรการเดียวในขณะนี้ที่จะสามารถทำได้และช่วยทำให้ประชาชนปลอดภัยจากรอคเอดส์ ดังนั้นรัฐบาลโดยเฉพาะกระทรวงสาธารณสุขร่วม

กับองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ ควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มี
 วิชาชีพเพียงแบบไปพหุหมัฟาง และที่สำคัญทุกฝ่ายจะต้องหันมาร่วมมือกันให้จริงจัง
 กว่านี้ โดยเฉพาะในแง่ของการให้การสนับสนุนด้านทรัพยากร เพื่อให้การปฏิบัติ
 งานตามแผนงานโครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์เป็นไปด้วยความคล่องตัว
 และเกิดผลในทางปฏิบัติมากกว่าเป็นเพียงหลักการหรือแผนงานเท่านั้น การ
 ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ "ตระหนัก" นั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องคือให้ตระหนักว่า
 ปัญหาโรคเอดส์เป็นปัญหาที่ใกล้ตัวมาก ทุกคนควรรู้จักป้องกันตนเองจากโรคเอดส์
 แต่ต้องระมัดระวังการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเกิดความ "ตระหนัก" เพราะ
 จะส่งผลกระทบต่อสถานการณ์เลวร้ายลง ทำให้รังเกียจผู้ติดเชื้อเอดส์

ทุกฝ่ายยังคงต้องแสวงหาแนวทางใหม่ ๆ และดำเนินการต่อไปอย่าง
 ไม่หยุดยั้งในการรณรงค์ป้องกันและต่อต้านภัยเอดส์ สิ่งสำคัญที่ควรเร่งประชาสัมพันธ์
 คือ การสร้างสถาบันครอบครัวให้มั่นคง ซึ่งเป็นกลวิธีการป้องกันปัญหาสังคม
 และพัฒนาสังคมไปพร้อม ๆ กัน เพราะครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่ทำให้บุคคลเรียน-
 รู้พฤติกรรมสังคม หรือทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมโดยเริ่มตั้งแต่เด็กเกิดมา เด็ก
 จะเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับผู้อื่นและสังคม ผลที่เกิดขึ้นก็
 คือการก่อตัวของบุคลิกภาพของสมาชิกในอันเป็นพื้นฐานเบื้องต้นของการขัดเกลา
 ทางสังคม สิ่งเหล่านี้จะเป็นการแก้ไขปัญหาดังแต่จุดเริ่มต้นหรือรากเหง้าของปัญหา
 เลยทีเดียว ในการที่จะหล่อหลอมชนรุ่นใหม่นี้ให้มีภูมิปัญญา มีทัศนคติ ค่านิยมและมี
 พฤติกรรมทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาโรคเอดส์ได้อย่างแน่นอน
 ในอนาคต การยอมรับการอยู่ร่วมกันคือการสร้างสรรค์สังคม โดยถือแนวคิด
 "ด้านโรคเอดส์แต่มีด้านผู้ช่วยเอดส์" ให้กำลังใจและยอมรับพวกเขาอยู่ร่วมกับ
 เราในสังคมอย่างปกติสุข

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า แนวนโยบายและแผนประชาสัมพันธ์เรื่องโรคเอดส์
 ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนได้ดำเนินงานมาด้วยดีมีประสิทธิภพน่าพอใจ
 ยิ่ง แม้ว่าจะมีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่เป็นอยู่บ้างก็ตาม แต่หาก
 ได้มีการพัฒนาตามข้อเสนอแนะข้างล่างนี้บ้างแล้วในอนาคต การประชาสัมพันธ์
 รณรงค์ป้องกันและต่อต้านโรคเอดส์ของสมาคมฯก็จะมีประสิทธิภพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ปัญหาโรคเอดส์เป็นปัญหาระดับชาติ รัฐบาลควรรักษาความสำคัญกับเรื่องนี้อย่างจริงจัง โดยกำหนดแผนดำเนินงานระดับชาติที่มีการร่วมมือกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชน จับมือกันร่วมมือกันทำงานเพื่อยับยั้งเอาความสามารถและความถนัดของทุกคนออกมาใช้ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด วางแผนการทำงานให้สอดคล้องกันไม่ก้าวท้าวและไม่ซ้ำซ้อนกัน รัฐบาลควรรีบงบประมาณช่วยเหลือเพิ่มขึ้นทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้การดำเนินงานตามแผนมีความสม่ำเสมออย่างต่อเนื่อง ทยอยครอบคลุมให้ทั่วทุกกลุ่มเป้าหมายและประชาชนทั่วไป จนสามารถเปลี่ยนทัศนคติและพฤติกรรมของประชาชนได้อย่างจริงจัง

2. ปัญหาของการใช้สื่อที่ขาดการกลั่นกรองที่ดีจากผู้เชี่ยวชาญ บางครั้งก่อให้เกิดความ "ตระหนก" แก่ผู้รับสารจนกลายเป็นผลเสียแก่ผู้ติดเชื้อเอดส์ ทำให้ได้รับการรังเกียจจากสังคม ดังนั้นหากหน่วยงานทุกหน่วยทั้งภาครัฐและเอกชนที่ทำงานเกี่ยวกับเรื่องนี้ ได้ร่วมกันพิจารณาการกลั่นกรองการใช้อินเทอร์เน็ตแบบให้มีความถูกต้อง มีคุณภาพเพียงพอ และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะเป็นส่วนเสริมให้แผนงานประชาสัมพันธ์ได้รับผลสำเร็จดียิ่งขึ้น

3. การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าไปรณรงค์ต่อต้านโรคเอดส์ ในปัจจุบันยังมีความซ้ำซ้อนและเข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายบางกลุ่ม จึงควรมีการประสานงานกันทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าไปรณรงค์ เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน สูญเสียงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์ หรือเข้าไม่ถึงในบางกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งอาจก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้รับสารได้ หากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนทุกหน่วยงานร่วมมือกันทำงานรอยต่อแนวทางตามแผนป้องกันและควบคุมโรคเอดส์แห่งชาติ ประกอบกับปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน รวมทั้งการประเมินผลการดำเนินงานในอดีตมาเป็นตัวชี้แนะกลุ่มเป้าหมายและแบ่งงานกันปฏิบัติให้ทั่วถึงทุกกลุ่ม ไม่เกี่ยงงาน ไม่แก่งแย่งชิงดีกัน มีความมุ่งหวังเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันคือเพื่อประเทศชาติในอนาคตแล้ว เชื่อได้ว่าแผนงานประชาสัมพันธ์โรคเอดส์ จะเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง

4. ควรมีการประเมินผลโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น เพื่อสามารถนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำหนดแผนดำเนินงานในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรมีการศึกษาศักยภาพและการใช้ทรัพยากรทางด้านการสื่อสารของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน รวมไปถึงการศึกษาแนวโน้มของเทคโนโลยีทางด้านการสื่อสารที่จะเข้ามามีบทบาทในงานประชาสัมพันธ์ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนต่อไป เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนกำหนดสื่อและกำหนดขอบข่ายการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

2. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลทั้งจากเจ้าหน้าที่ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชนร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก ดังนั้นการแสดงความคิดเห็นจึงเป็นภาพสะท้อนว่างานประชาสัมพันธ์ของสมาคมพัฒนาประชากรและชุมชน มีสภาพเป็นอย่างไร โดยมีได้คำนึงถึงปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ มากนัก ซึ่งทางสมาคมฯ ควรทำการศึกษาวิจัยในตนเองเดียวกันนี้ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายที่เจ้าหน้าที่ของสมาคมฯ เป็นหลัก และทำการศึกษาถึงนโยบาย โครงสร้าง กิจกรรม งบประมาณ บุคลากร และผลการปฏิบัติงานที่ผ่านมาควบคู่กันไป ซึ่งจะช่วยให้สมาคมฯ สามารถวางแผนงานประชาสัมพันธ์ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรมีการวิเคราะห์ความสำเร็จและความล้มเหลวของงานประชาสัมพันธ์ของสมาคมฯ ที่ผ่านมา เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการปรับปรุงแก้ไขงานประชาสัมพันธ์ของสมาคมฯ ต่อไป